

Potřebujeme vizi a strategii pro český stát?

KLÁNÍ PROFESORŮ:

PROF. Ing. Michal Mejstřík, CSc. IES FSV UK

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc., COŽP UK

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc.,

CESES FSV UK

Moderuje PhDr. Petr Just, Ph.D.

Karolinum, Modrá posluchárna 7.4. 2010

Otázka 1. Vidíte potřebu dlouhodobé vize pro českou společnost?

Občané a elity:

60 % občanů a 62 % elit se shoduje, že vize rozvoje České republiky, za kterou by mohla jít většina obyvatelstva, scházela s schází.

Myslitelé:

Dobrá vize je předpokladem autonomie, podmínkou odpovědné volby a cestou k nalezení identity každého lidského společenství.

C. Castoriadis a V. Havel

Politické strany:

ODS: Vize 2020.

ČSSD: Vize pro Českou republiku do roku 2025.

Evropská unie: Europe 2020.

Odpověď je jednoznačná: **ANO.**

Čeští vizionáři

Karel IV (1316-1378): Karlova univerzita a Karlův most

Jan Hus (1369-1415): úsilí o reformu katolické církve

Jan Ámos Komenský (1582-1670): idea nápravy světa
pansofií

Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937): ideály humanitní

Společné rysy jejich přístupu:

- **změna institucí,**
- **změna sdílených hodnot**

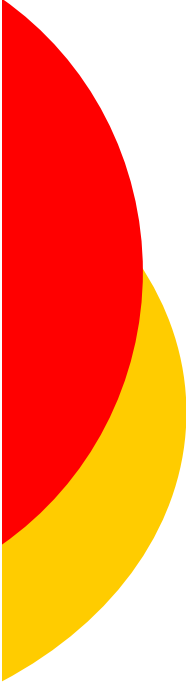
„Mravní řád jako duchovní pojítka mezi členy národního společenství nemusí být nutně pěstován jen na půdě náboženských věrouk: sekulární etika soucitu může - ruku v ruce s různými náboženstvími - sehrát klíčovou roli v určování budoucího osudu lidstva.“

(Dalajlama 1997)

Co je to vize?

Vize pro určité **národní či státní společenství** je v **demokratické diskusi** kultivovaná **představa** o jeho vývojových **ohroženích**, rozvojových **příležitostech** a zároveň o **způsobech**, které mohou vést k **minimalizaci** zjištěných ohrožení a k **maximalizaci** využití identifikovaných příležitostí v rámci **široce sdílených hodnot**.

Otázka 2. Jakou strategii byste formuloval pro český stát?

Výběr strategických priorit pro uskutečnění vize důstojného života pro všechny v dobře spravované společnosti:

1. Zkvalitnění veřejné správy, zvýšení legitimacy politického systému
2. Obnova a podpora veřejného sektoru a veřejných služeb (*bude rozvedeno dále*)
3. Formování trhu práce nabízejícího vyšší a lepší zaměstnanost
4. Účinná podpora vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací
5. Zelená ekonomika
6. Posilování role ČR v Evropské unii a ve světě

Obnova a podpora veřejného sektoru a veřejných služeb

- Rozvíjení aktivní politiky zaměstnanosti
- Podpora vzdělávání a výzkumu
- Dostatečný příjem, sociální bezpečí a prevence sociálního vyloučení zprostředkované sociálním státem
- Podpora bydlení
- Ochrana a podpora rodiny
- Ochrana a podpora zdraví
- Podpora kultury (včetně tělesné kultury)
- Podpora veřejné dopravy
- Zajištění bezpečnosti

Otázka 3. Jaké překážky vidíte na cestě k realizaci takové strategie?

- **Politika: vůle a připravenost politické elity** (ta nemusí být vždy identická s elitou mocenskou);
- **Stát: příhodná institucionální platforma** (zde je předpokladem, aby se její těžiště nalézalo ve veřejném sektoru, i když může přesahovat do sektoru občanského a komerčního);
- **Poznání:** systematická, o analytické poznatky širokého vějíře věd opřená identifikace možných budoucností. Zprostředkování poznatků a prognóz rozhodovatelům;
- **Veřejnost: angažovanost** organizací občanského sektoru, občanské veřejnosti;
- **Dosažení široké shody nejdůležitějších aktérů** o zásadní orientaci země.

Institucionální předpoklady tvorby vizí a strategií dle prof. Drora

- **profesionální poradní útvary**, pomáhající politikům a vysokým správním úředníkům ve strategickém rozhodování;
- **centra pro analýzu a tvorbu politik** na národní a mezinárodní úrovni;
- nedílnou součástí posuzování hlavních politických rozhodnutí je **odhad globálních důsledků politik**
- ustavení “**Fór pro etická rozhodnutí**”, formulujících stanoviska k eticky relevantním politickým rozhodnutím.

Jak pracuje na vizích a strategiích CESES

- **Participativnost** a **pluralitní** způsob přípravy.
- **Orientace na problémy** a tudíž i **selektivnost**.
Identifikace dominantních problémů země a možných cest jejich řešení, vycházející z poznání **celostního kontextu** rozvoje společnosti.
- **Alternativnost** v hodnotových důrazech i ve způsobech výkladu skutečnosti, **zároveň** ale snaha hledat **společného jmenovatele** všude tam, kde je to možné - především v identifikaci aktuálních a možných budoucích problémů, jimž Česká republika čelí, a v hledání cest, jak jim čelit či předcházet s využitím disponibilních zdrojů.
- **Srozumitelnost** a **podnětnost**.
- **Aktivizace veřejnosti** při poznávání situace a problémů země i při jejich řešení.
- **Trvalé úsilí** – proud neustále aktualizovaných a doplňovaných pohledů na možné a žádoucí budoucnosti.

Memento na závěr...

Důvěra je zdrojem, který pomáhá vyrovnávat se s budoucností, (pro niž je) vždy charakteristická komplexnost a nejistota. Důvěru lze proto považovat za kulturní zdroj nezbytný pro (...) schopnost společnosti přetvářet sebe samu."

Sztompka, P.: Trust and Emerging democracy.

In: *International Sociology*, Vol. 11, No. 1, p. 38 ff.

... a něco pro inspiraci...

Dror, Y.: The Capacity to Govern. Frank Cass, London and Portland 2001.

Europe 2020. European Commission, COM(2010) 2020. Brussels 2010.

Frič, P. – Veselý, A.: Riziková budoucnost. Devět scénářů vývoje české společnosti. Praha, Matfyzpress 2010.

Potůček, M. a kol.: Vize rozvoje ČR do roku 2015. Gutenberg, Praha 2001.

Potůček, M. a kol.: Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku. Gutenberg, Praha 2002.

Potůček, M. a kol.: Putování českou budoucností. Gutenberg, Praha 2003.

Potůček, M. a kol. Jak jsme na tom, A co dál? Strategický audit České republiky. Praha, Sociologické nakladatelství 2005.

Potůček, M. a kol.: Strategické vládnutí a Česká republika. Praha, Grada 2007.

Potůček, M. – Musil, J. – Mašková, M. (eds.): Strategické volby pro českou společnost. Teoretická východiska. Praha, Sociologické nakladatelství 2008.

Potůček, M. – Mašková, M. a kol.: Česká republika – trendy, příležitosti, ohrožení. Praha, Karolinum 2009.

Webová stránka CESES <http://ceses.cuni.cz>